

NVAO • NEDERLAND

TOETS NIEUWE OPLEIDING

ASSOCIATE DEGREE

PARTICIPATIE EN BUURTONTWIKKELING

NHL Stenden Hogeschool

ADVIESRAPPORT

31 maart 2022

Inhoud

1	Procedure TNO.....	3
2	Nieuwe opleiding.....	4
2.1	Algemene gegevens.....	4
2.2	Profiel.....	4
2.3	Panel en online visitatie.....	4
3	Oordeel.....	5
4	Sterke punten.....	6
5	Aanbevelingen.....	7
6	Beoordeling.....	8
6.1	Standaard 1: Beoogde leerresultaten.....	8
6.2	Standaard 2: Onderwijsleeromgeving.....	9
6.3	Standaard 3: Toetsing.....	12
6.4	Graad en CROHO-onderdeel.....	13

1 Procedure TNO

Het succesvol doorlopen van een procedure toets nieuwe opleiding (TNO) is een voorwaarde voor erkenning door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO). Pas na deze kwaliteitstoets kan de instelling de bij de opleiding behorende wettelijk beschermde getuigschriften of diploma's afgeven.

De procedure voor een nieuwe opleiding is iets anders dan voor bestaande opleidingen die al zijn geaccrediteerd. Een TNO is een *plan*beoordeling. Na accreditatie valt ook de nieuwe opleiding onder de reguliere accreditatieprocedure.

Een NVAO-panel van deskundigen toetst de kwaliteit van de nieuwe opleiding tijdens een locatiebezoek aan de universiteit of hogeschool. Een discussie tussen *peers* vormt de basis van de beoordeling en resulteert in een adviesrapport. Informatie over de invulling van het locatiebezoek en een overzicht van het bestudeerde materiaal zijn opvraagbaar bij de NVAO.

De beoordeling is gebaseerd op de standaarden zoals beschreven in het Beoordelingskader voor de beperkte toets nieuwe opleiding van de NVAO (Stcrt. 2019, nr. 3198). Per standaard geeft het panel een gemotiveerd oordeel op een driepuntsschaal: voldoet, voldoet ten dele of voldoet niet. Vervolgens geeft het panel op basis van deze oordelen een gemotiveerd eindoordeel over de kwaliteit van de opleiding, ook op een driepuntsschaal: positief, positief onder voorwaarden, of negatief.

Dit adviesrapport bevat de bevindingen, overwegingen en oordelen van het panel alsook de sterke punten en aanbevelingen. Op basis van dit rapport neemt de NVAO een accreditatiebesluit. Een beknopt adviesrapport is eveneens beschikbaar. De NVAO publiceert beide rapporten.¹

Als gevolg van de beperkende omstandigheden door COVID-19 geldt voor deze toetsing een tijdelijke NVAO-procedure.

Meer informatie over de NVAO-werkwijze en de (tijdelijke) TNO-procedure is te vinden op www.nvao.net.

¹ <https://www.nvao.net/nl/besluiten>

2 Nieuwe opleiding

2.1 Algemene gegevens

Instelling	: NHL Stenden Hogeschool
Opleiding	: Associate degree Participatie en Buurtontwikkeling
Variant(en)	: Deeltijd
Graad	: Associate degree
Afstudeerrichtingen	: N.v.t.
Locatie(s)	: Leeuwarden en Emmen
Studieomvang	: 120 EC ²
CROHO ³ -onderdeel	: Gedrag & Maatschappij

2.2 Profiel

NHL Stenden Hogeschool is voornemens op 1 september 2022 de Associate degree-opleiding Participatie en Buurtontwikkeling (Ad P&B) te starten. NHL Stenden Hogeschool heeft de opleiding samen met **Hanzehogeschool** ontwikkeld (waarvan een separaat rapport volgt in april 2022) om de regio **Noord-Nederland** goed te kunnen bedienen. NHL Stenden Hogeschool verzorgt de opleiding in **Leeuwarden** en **Emmen**, Hanzehogeschool in **Groningen**.

De Ad P&B komt tegemoet aan twee maatschappelijke behoeften: de opleiding beoogt met het opleiden van buurtontwikkelaars bij te dragen aan buurtparticipatie en de opleiding beoogt met een Ad-opleiding het opleidingsniveau van Noord-Nederland te verhogen.

De opleiding kenmerkt zich door veel **flexibiliteit** en keuzevrijheid. Daarmee wordt beoogd een brede, gemêleerde instroom te realiseren; de **buurtontwikkelaars** die de Ad P&B gaan opleiden, komen terecht (en zijn vaak al werkzaam) in sterk uiteenlopende sectoren binnen het sociaal domein: opvang, jongerenwerk, ouderenwerk, sociaal werk, woningcorporaties, thuishulp, sportverenigingen, schuldhulpverlening, vluchtelingenwerk, wijkpolitie etc. Deze breedheid vormt een belangrijke pijler van het onderwijsconcept: studenten leren niet alleen van hun docenten ('studiecoaches') maar vooral ook van elkaar in '**leergroepen**', waarin zij elk hun eigen context en perspectief inbrengen tijdens bijeenkomsten in onder andere '**ateliers**'. De uitstromende buurtontwikkelaars zullen zich daardoor kenmerken door een breed georiënteerde, interdisciplinaire aanpak.

2.3 Panel en online visitatie

Samenstelling

- Prof. dr. Jean Pierre Wilken, lector Participatie, Zorg en Ondersteuning Kenniscentrum Sociale Innovatie Hogeschool Utrecht (voorzitter)
- Dr. Peter Gramberg, hoofddocent/onderzoeker Lectoraat Social Work Saxion Hogeschool (lid)
- Drs. Fenneke van der Deijl, oprichter en eigenaar Urban Villagers (lid)
- Mw. Janique Scharenborg BA, alumna hbo-bachelor Culturele en Maatschappelijk Vorming aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, student wo-master Pedagogische Wetenschappen, VU Amsterdam (student)

Ondersteuning

- Yvonne Overdevest MA - NVAO-beleidsmedewerker en procescoördinator
- Drs. Barbara Roemers - secretaris

Locatiebezoek (online)

16 februari 2022

² European Credits

³ Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs

3 Oordeel

Het NVAO-panel oordeelt **positief** over de kwaliteit van de voorgenomen Associate degree-opleiding Participatie en Buurtontwikkeling van NHL Stenden. De opleiding voldoet aan alle drie de standaarden van het NVAO-kader voor de beperkte toetsing.

De Ad P&B telt 120 EC, duurt twee jaar en is een opleiding op hbo-niveau 5. De opleiding sluit goed aan op de behoeften in de regionale arbeidsmarkt en heeft tegelijkertijd een positieve invloed op het opleidingsniveau van de regio.

Studenten van deze opleiding ontwikkelen zich tot buurtontwikkelaar en houden zich bezig met thema's rondom welzijn, wonen, veiligheid en gezondheid van gemeenschappen. Hun werkterrein is zeer breed. Alumni komen terecht (en zijn vaak al werkzaam) in functies in jongerenwerk, ouderenwerk, sociaal werk, woningcorporaties, sportverenigingen, schuldhulpverlening, vluchtelingenwerk, wijkpolitie etc.

Het onderwijs is vernieuwend. In plaats van studenten onderwijs te laten "consumeren van docenten", kiest de opleiding ervoor om studenten een centralere positie te geven en ze te laten "produceren voor de ogen van docenten". De leervraag van de student die gekoppeld is aan een praktijkvraagstuk van de eigen werkplek, is leidend. Dit is de kern van de onderwijsvisie van NHL Stenden.

Studenten sturen dus grotendeels zelf hun eigen leerproces en ze leren daarbij behalve van docenten ook veel van hun medestudenten, die doorgaans ook al werken. Voor schoolverlaters staat de opleiding eveneens open, maar er wordt geen grote instroom vanuit de havo en het mbo verwacht.

Een deel van het leerproces vindt plaats op de onderwijslocatie in zogenaamde 'ateliers'. Hier komen studenten met vaak heel verschillende achtergronden qua opleiding en werkervaring samen in een 'leergroep' om gezamenlijk aan een module te werken, onder begeleiding van een studietoetscoach. Het andere deel van het leerproces vindt plaats op de eigen werk- of praktijkplek, onder begeleiding van een praktijkbegeleider die vaak door de student zelf wordt voorgedragen.

Ook de toetsing is vernieuwend. De opleiding vraagt aan de student om bewijslast van leerprestaties, zogenaamde beroepsproducten, aan te leveren. Denk daarbij aan een rapport (een wijkanalyse), een presentatie (een verbeterplan), een demonstratievideo etc. De student maakt deze beroepsproducten doorgaans op zijn eigen praktijkplek en vaak als "gewone" werkopdracht.

Het programma is heel flexibel en de student heeft veel vrijheid. De modules kunnen in een willekeurige volgorde gevolgd worden, de studieduur is flexibel, de student kan op meerdere momenten per jaar starten, er zijn veel mogelijkheden voor het inbrengen van een werkplek/ praktijkplek, er zijn veel verschillende leermethodes en de student kan grotendeels zelf bepalen wat voor product(en) hij maakt op zijn werkplek/ praktijkplek om als bewijslast in te dienen.

Doordat de opleiding veel vrijheid en flexibiliteit biedt, kan de student veel zelf regisseren. Het voordeel daarvan is dat de student de opleiding zelf op maat kan maken. Een risico kan zijn dat een student die minder proactief, creatief en gedisciplineerd is, vastloopt in dit onderwijssysteem. Studenten die voor deze opleiding kiezen, moeten daarom goed weten wat er van hen verwacht wordt.

Wie de opleiding afrondt, zal beschikken over de benodigde houding en gedragskenmerken van een buurtontwikkelaar. De proactiviteit en creativiteit die de opleiding vraagt tijdens de studie, zal de buurtontwikkelaar ook goed van pas komen in zijn werk.

Standaard	Oordeel
1 Beoogde leerresultaten	voldoet
2 Onderwijsleeromgeving	voldoet
3 Toetsing	voldoet
Eindoordeel	positief

4 Sterke punten

Het panel constateert de onderstaande sterke punten:

1. **Opleiding in relatie tot de maatschappij**
De Ad P&B komt tegemoet aan twee maatschappelijke behoeften:
 - a. bijdragen aan buurtparticipatie
 - b. verhogen van het opleidingsniveau van de regio
2. **Beschrijving van het beroep**
De beschrijving van het beroep (het beroepsprofiel) is breed gedragen. Dat komt omdat er veel partijen bij betrokken zijn geweest, waaronder:
 - a. mensen uit het werkveld
 - b. landelijke organisaties
 - c. docenten en lectoren van NHL Stenden Hogeschool en Hanzehogeschool
3. **Flexibel programma**
Het programma is heel flexibel en biedt veel (keuze)vrijheid:
 - a. de modulevolgorde is vrij
 - b. de studieduur is flexibel
 - c. er zijn meerdere startmomenten per jaar
 - d. de student kan haast altijd zijn eigen werkplek benutten voor het praktijkleren
 - e. de student bepaalt grotendeels zelf welke producten hij maakt en inlevert
 - f. de student kan kiezen uit veel verschillende leermethodes
4. **Onderwijsmodel**
Het vernieuwende onderwijsmodel van NHL Stenden (*Design Based Education*) heeft twee belangrijke kenmerken:
 - a. het leren is sterk gericht op de werkpraktijk van de individuele student
 - b. studenten leren vooral veel van elkaar
5. **Docententeam**
De opleiding heeft een sterk docententeam. De docenten
 - a. zijn enthousiast en inspirerend
 - b. zijn hoogopgeleid in verschillende expertises
 - c. vormen een hecht team
 - d. dragen het kenmerkende onderwijsmodel van NHL Stenden enthousiast uit
6. **Vorbereiding op de beroepspraktijk**
Het onderwijs en de toetsen bereiden goed voor op de beroepspraktijk, omdat tijdens de opleiding dezelfde houding van studenten verwacht wordt als tijdens hun werk als buurtontwikkelaar. Ze worden daardoor proactieve en creatieve buurtontwikkelaars.

5 Aanbevelingen

Met het oog op de verdere ontwikkeling van de opleiding doet het panel een aantal aanbevelingen. Deze aanbevelingen doen geen afbreuk aan het positieve oordeel over de kwaliteit van de opleiding.

1. **Betrokkenheid werkveld**

Blijf de regionale werkveldvertegenwoordigers en landelijke organisaties ook in de toekomst betrekken. Zowel bij de uitvoering van het onderwijs als bij de strategische hoofdlijnen. Dan blijft de beschrijving van het beroep goed aansluiten op actuele ontwikkelingen in het werkveld.

2. **Diversiteit en inclusie**

Formuleer concreet wat studenten moeten weten en kunnen met betrekking tot het omgaan met culturele verschillen in de wijk. Zowel in de doelen van de opleiding als in de beschrijvingen van de modules.

3. **Professionalisering docenten**

Zorg voor doorlopende professionalisering van docenten en vooral van de begeleiders op de praktijkplekken. Denk daarbij niet alleen aan vakinhoudelijke kennis, maar meer aan vaardigheden die te maken hebben met uitleggen, helpen, ondersteunen, coachen, motiveren etc., specifiek passend bij het onderwijsmodel van NHL Stenden.

4. **Vrijheid**

Zorg ervoor dat studenten ondersteund worden bij het leren studeren binnen het specifieke NHL Stenden-onderwijsmodel. Het is belangrijk dat de opleiding erop toeziet dat vrijheid niet betekent dat studenten in het diepe worden gegooid.

Dat geldt ook voor de toetsing. Examinatoren en commissies zullen zich in moeten spannen om ervoor te zorgen dat bij elke toets helder is wat de student moet laten zien (transparante eisen), dat getoetst wordt wat getoetst moet worden (valide toetsen) en dat de uitslag recht doet aan wat de student kan en weet (betrouwbare uitslagen).

6 Beoordeling

6.1 Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Oordeel

Voldoet

Bevindingen en overwegingen

De Ad-P&B'er wordt opgeleid tot **buurtontwikkelaar** in een **brede, maatschappelijke context** en houdt zich bezig met vraagstukken rond welzijn, wonen, veiligheid en gezondheid van gemeenschappen. De afgestudeerde kan (en is vaak al) aan de slag in een functie in jongerenwerk, ouderenwerk, sociaal werk, woningcorporaties, huishulp, sportverenigingen, schuldhulpverlening, vluchtelingenwerk, wijkpolitie etc. Het leveren van een bijdrage aan het vitaal maken en houden van een gemeenschap is de gemene deler van de P&B-afgestudeerden.

De opleiding heeft een heldere beschrijving van het **beroepsprofiel** van de buurtontwikkelaar opgesteld. De buurtontwikkelaar werkt op tactisch en operationeel niveau en vormt de schakel tussen de denkers (strategie) en de doeners (operatie). De buurtontwikkelaar stuurt aan op verbinden, voorkomen en samenwerken en kijkt en handelt vanuit een multi- en interdisciplinair perspectief tegen de achtergrond van actueel beleid. Het doel van het handelen van de buurtontwikkelaar is stimuleren van (initiatieven tot) sociaal-maatschappelijke participatie van individuele burgers en groepen burgers.

Een landelijk beroepsprofiel voor buurtontwikkelaar bestaat nog niet. De opleiding heeft daarom zelf een beroepsprofiel opgesteld en heeft daarbij veel interne en externe stakeholders betrokken om tot een breed gedragen beschrijving te komen. Zo speelden **werkveldvertegenwoordigers** en **landelijke organisaties** (BPSW⁴, SWN⁵, Movisie⁶ en LSA⁷) een belangrijke rol. De opleiding heeft dat goed aangepakt en het panel moedigt de opleiding aan om dat contact met het werkveld en de landelijke organisaties ook in de toekomst te blijven koesteren en benutten en de relatie te formaliseren met de oprichting van een werkveldadviescommissie.

Verder zijn Hanze-**collega's** van de beoogde hbo-ad P&B betrokken en NHL Stenden-collega's van de hbo-bachelor Social Work en de hbo-Ad Service, Welzijn en Zorg. Ook heeft de opleiding input verzameld bij de **lectoraten** 'Sociale Kwaliteit', 'Weerbaarheid' en 'iHuman'.

Een landelijke beschrijving van **niveau 5** bestaat wel: voor de niveaubeschrijving van de Ad P&B is die van het Overlegplatform Associate degrees Vereniging Hogescholen (februari 2019) gehanteerd. De vijf beoogde leerresultaten hierin (samenwerken, communiceren, probleemoplossend vermogen, lerend vermogen en methodisch handelen) zijn navolgbaar doorvertaald naar **beoogde leeruitkomsten** voor de Ad-buurtontwikkelaar. Deze zijn passend qua niveau en passend qua beroepskwalificaties. Er is sprake van een goede mix tussen kennis en vaardigheden en tussen individuele en collectieve aspecten.

De opleiding richt zich, net als veel andere associate degrees, op werken(den) in de regio; alumni zullen veelal in **Noord-Nederland** werkzaam zijn. Internationalisering is een profielkenmerk van NHL Stenden en het ontwikkelen van internationale en interculturele competenties maakt deel uit van het onderwijsconcept *Design Based Education*. Het panel miste echter een aanwijsbare

⁴ Beroepsvereniging van Professionals in Sociaal Werk

⁵ Werkgeversorganisatie Sociaal Werk Nederland

⁶ Movisie is een landelijk kennisinstituut voor een samenhangende aanpak van sociale vraagstukken

⁷ Landelijk Samenwerkingsverband Actieve bewoners

vertaling daarvan in de beoogde leeruitkomsten. Het panel vraagt hier aandacht voor, juist vanwege de **culturele diversiteit** waarmee de buurtontwikkelaars te maken zullen krijgen in de volle breedte van het sociale domein.

Samenvattend stelt het panel vast dat de Ad P&B beschikt over een breed gedragen beroepsprofiel, dat tot stand is gekomen in nauwe afstemming met het werkveld, landelijke organisaties in het sociale domein en collega's van lectoraten en verwante opleidingen. Het niveau van de opleiding is in lijn met de landelijke beschrijving van niveau 5. Competenties op het gebied van omgaan met culturele (en andere) verschillen verdienen volgens het panel expliciete inbedding in de beoogde leeruitkomsten.

Het panel concludeert dat de opleiding **voldoet aan de criteria voor standaard 1.**

6.2 Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Oordeel

Voldoet

Bevindingen en overwegingen

De Ad P&B is een deeltijdopleiding van 120 EC, verspreid over twee jaar. De opleiding wordt op twee locaties aangeboden, in Leeuwarden en Emmen. De opleiding heeft een **duidelijke, overzichtelijke structuur**. Het curriculum bestaat uit acht modules. Elke module bestaat uit een deel van vijf en een deel van tien EC, met uitzondering van de afstudeermodule. Dit is één module van vijftien EC.

Module	Onderdeel 1 (5 EC)	Onderdeel 2 (10 EC)
(1) Scharrelen in de buurt	Oriëntatie en studieplan	Analyse van de buurt
Buurt in ontwikkeling	Combineren individuen en collectief	Ondersteunen keuzeproces
Bouwen aan netwerken	Kennis over netwerken	Organiseren uitwisseling
Samenwerken in de buurt	Eigen samenwerkingsprofiel	Versterken interprof. samenwerking
Iedereen doet mee	Kennis, wet- en regelgeving	Betekenisvol in de buurt
Van onderop bouwen aan beleid	Financiering van buurtinitiatieven	Ondersteunen dialoog met gemeente
Werken aan leefbaarheid	Verdieping begrip leefbaarheid	Ontwerpen leefbaarheidsplan
(8) Op de zeepkist	Jezelf presenteren als buurtwerker (15 EC)	

In een matrix heeft de opleiding de koppeling van elk moduleonderdeel aan de beoogde leeruitkomsten inzichtelijk gemaakt. De beoogde leeruitkomsten zijn afgedekt en in de afstudeermodule 'Op de zeepkist' worden ze alle vijf op eindniveau getoetst (zie verder standaard 3).

Het onderwijsconcept van NHL Stenden is voor alle opleidingen **Design Based Education** (vanaf nu DBE), dat bestaat uit vijf facetten: (1) multidisciplinaire samenwerking, (2) internationaal en intercultureel, (3) *design thinking*, (4) persoonlijk leiderschap en (5) duurzaam onderwijs. De kern van DBE is dat de leervraag van de student in combinatie met de actuele (complexe) vraag uit de praktijk het vertrekpunt voor leren en samenwerken vormt. De student levert daarbij **beroepsproducten** op. Voor de Ad P&B zijn dat producten die relevant en waardevol zijn in het kader van buurtontwikkeling. Daaraan werkt de student op zijn **werkplek/praktijkplek** onder begeleiding van een werkplek-/praktijkplekbegeleider (vanaf nu wordt de verzamelterm 'praktijkbegeleider' gebruikt om te refereren aan werkplekbegeleiders en praktijkplekbegeleiders)

en in **ateliers**⁸ op de onderwijslocatie samen met medestudenten in **leergroepen**⁹ onder begeleiding van een studiecoach (cocreatie).

De Ad P&B is een deeltijdopleiding die zich voornamelijk richt op werkenden. Het onderwijsconcept is daarop afgestemd. De opleiding is zo **flexibel** mogelijk ingericht om een gepersonaliseerde leerroute te faciliteren. De modules kunnen in een willekeurige volgorde gevolgd worden. (Alleen de eerste en de achtste module is voor iedereen de eerste en de achtste module van het leerpad.) De studieduur is twee jaar, maar langer of korter studeren kan ook. De opleiding kent meerdere instroommomenten per jaar. Er zijn veel mogelijkheden voor het inbrengen van een werkplek/praktijkplek, er zijn verschillende studiemethodes (individueel, samen, in wisselende leergroepen, in ateliers, thuis, op de werkplek, digitaal etc.) en de student kan grotendeels zelf bepalen met wat voor beroepsproduct(en) hij een module afrondt. De opleiding zet daarmee maximaal in op een studentgecentreerde leeromgeving.

Tijdens de visitatie sprak het panel onder andere met **studenten** van de Ad Service, Welzijn en Zorg en zij toonden zich ware ambassadeurs van DBE. Ze zijn enthousiast over de flexibiliteit, over het studeren in ateliers, over de sterke relatie die ze door DBE met hun eigen beroepspraktijk kunnen leggen en over het studeren in leergroepen met studenten met verschillende achtergronden. Ze hebben daarmee het panel overtuigd van de kracht van dit onderwijsconcept in algemene zin.

Meer specifiek voor de Ad P&B ziet het panel bovendien dat de creativiteit en proactiviteit die DBE van studenten vraagt, goed aansluit op de mentaliteit en de houding die buurtontwikkelaars nodig hebben om effectief te kunnen handelen. Ook het concept van de telkens van samenstelling wisselende leergroepen, sluit goed aan bij de behoeften van buurtontwikkelaars; buurtontwikkelaars hebben in hun werk voortdurend met wisselende perspectieven en belanghebbenden te maken. De flexibiliteit die de opleiding biedt, draagt bij aan een brede instroom en daarmee aan diversiteit van perspectieven en contexten in de leergroepen.

De **docenten** die het panel tijdens de visitatie sprak, zijn betrokken en enthousiast en vormen al duidelijk een hecht team met als credo 'aanjagen, verleiden, inspireren, stimuleren en cocreatie'. (Een groot deel van de beoogde docenten is reeds werkzaam binnen de academie Social Studies.) Het team bestaat uit hoogopgeleide docenten/studiecoaches. Ze beschikken allemaal minimaal over een mastergraad. Tezamen vormen zij een zeer gemêleerde groep qua opleidingsachtergrond (met onder andere onderwijskunde, sociaal werk, culturele antropologie, gezond oud worden, sociale wetenschappen, communicatiewetenschappen etc.) en qua werkervaring (onder meer in sociale woningbouw, verward gedrag, dementievriendelijke samenleving, jeugd- en jongerenwerk, agogisch werk, groepsdynamica etc.). Dit doet recht aan het brede profiel van de opleiding.

Wel merkt het panel op dat het percentage BKO/BDB-kwalificaties¹⁰ laag is (het panel beschikt niet over gegevens over DBE-scholing); slechts drie van de twaalf beoogde docenten beschikken over een BDB-kwalificatie. Het panel erkent dat deze generieke onderwijskwalificatie mogelijk een beperkte waarde heeft voor lesgeven conform het DBE-gedachtengoed, maar meent dat daar wel een passend alternatief (bijvoorbeeld een specifieke DBE-scholing) voor zou moeten zijn.

Een belangrijk deel van het leerproces vindt plaats op de werkplek/praktijkplek, opdat iedere student leert wat binnen zijn eigen werkpraktijk relevant is. Het panel vindt dat waardevol. De student draagt zelf tijdens zijn studie een (of meerdere) **praktijkbegeleider(s)** aan. Praktijkbegeleider, student en studiecoach hebben regelmatig driehoeksgesprekken. Aan de

⁸ In een atelier worden themabijeenkomsten, vaardigheidstrainingen, workshops etc. georganiseerd. Er werken verschillende leergroepen aan verschillende modules. Betrokkenen bij een atelier vormen een *learning community*. De docent treedt vooral faciliterend en coachend op en heet daarom studiecoach.

⁹ Studenten zitten niet in een klas, maar in een leergroep. In een leergroep zitten zes tot acht studenten en voor iedere module wordt een leergroep samengesteld. De leergroep kan dus van module tot module variëren. De student leert daardoor te werken met zo veel mogelijk verschillende studenten, die elk hun eigen context meebrengen.

¹⁰ BDB Basiskwalificatie Didactische Bekwaamheid, BKO Basiskwalificatie Onderwijs.

praktijkbegeleiders worden eisen gesteld met betrekking tot werk- en denkniveau (hbo), kennis en ervaring (sociaal domein) en ondersteuningsbereidheid (feedback geven, meedenken, gesprekken voeren etc.). Er worden geen eisen gesteld aan didactische vaardigheden. Gezien het belang dat de opleiding aan het werkplekleren hecht, vindt het panel deze keus niet goed verdedigbaar. Temeer daar praktijkbegeleiders onderling minder contact zullen hebben dan docenten/studiecoaches, waardoor er niet vanzelf een *peer-to-peer* leerproces onder praktijkbegeleiders op gang komt. Praktijkbegeleiders worden op de instelling voor bijeenkomsten uitgenodigd, maar het panel betwijfelt of deze (vrijblijvende) bijeenkomsten genoeg zijn om de didactische kwaliteit van alle praktijkbegeleiders te waarborgen. Praktijkbegeleiders hoeven mogelijk niet volledig ingevoerd te zijn in DBE, maar zouden wel aantoonbaar moeten beschikken over basale didactische vaardigheden.

De thema's in de modules zijn in overleg met BPSW, LSA, en de Hanzehogeschool tot stand gekomen. Het panel heeft de acht **modulebeschrijvingen** bekeken en ziet een evenwichtig, actueel curriculum dat aansluit op de beoogde leeruitkomsten. De beschrijvingen zijn helder en compact en bieden ruimte voor een eigen inkleuring die aansluit op de individuele behoeften in relatie tot de eigen werkpraktijk.

Tegelijkertijd constateert het panel dat ook in de modulebeschrijvingen het DBE-facet 'internationaal en intercultureel' onderbelicht is. Alleen in 'Van onderop bouwen aan beleid' wordt hier (summier) aandacht voor gevraagd in de leeruitkomstbeschrijving "*je verwerft inzicht over financieringsmogelijkheden voor buurtinitiatieven en weet landelijke of internationale voorbeelden te koppelen aan jouw buurt*".

De docenten geven tijdens de visitatie aan dat studenten door hun eigen leervragen bij de modules 'Scharrelen in de buurt', 'Iedereen doet mee' en 'Werken aan leefbaarheid' met cultuurverschillen en bijbehorende problematiek te maken krijgen (stad versus platteland, huurder versus eigenaar, arm versus rijk etc.). Bij deze modules zal er een beroep gedaan worden op hun interculturele competenties. Dat de opleiding focust op respectvol en effectief omgaan met cultuurverschillen in de buurt (en minder op internationalisering), vindt het panel een goede keus. Volgens het panel behoeft dit explicitering in de genoemde modulebeschrijvingen in termen van diversiteit en inclusie.

De opleiding schrijft, passend bij het DBE-concept, geen verplichte **literatuur** voor. Het panel heeft mee kunnen kijken op Blackboard en gezien dat gerenommeerde titels binnen het werkveld (bijvoorbeeld met betrekking tot presentietheorie, waarderend onderzoeken en de ABCD-methode) zijn opgenomen onder de aanbevolen literatuur. Tegelijkertijd vraagt het panel aandacht voor een navolgbare borging van de *Body of Knowledge* in de literatuurlijst.

De afgelopen twee jaar heeft NHL Stenden het onderwijs vaak aan moeten passen aan overheidsmaatregelen in verband met de **coronapandemie**. Daarvan hebben de opleidingen veel geleerd en niet alle aanpassingen worden na het opheffen van de maatregelen weer teruggedraaid. Zo vragen sommige zorginstellingen buiten overheidsmaatregelen om aan studenten om zo min mogelijk naar de campus te gaan. Ook kan het voorkomen dat een student in quarantaine/isolatie moet en daarom geen onderwijs op locatie kan volgen, terwijl er wel onderwijs op locatie gegeven wordt. (Trainingsbijeenkomsten voor communicatievaardigheden, groepsdynamica en interventietechnieken worden tot praktijkonderwijs gerekend en mogen daarom meestal op locatie georganiseerd worden.) Hybride onderwijs wordt dan gefaciliteerd: wie naar de campus kan komen, komt naar de campus, wie online de les wil volgen, sluit online aan. De opleiding vindt het in het kader van studievoortgang belangrijk om deze vorm van onderwijs te faciliteren, zodat niemand achterop raakt. De opleiding is echter geen voorstander van deze hybride variant. Het onderwijsconcept met de ateliers en leergroepen komt, zoals veel onderwijsconcepten, beter tot zijn recht op de campus. Het panel begrijpt deze overweging, maar vraagt zich tegelijkertijd af of de hybride variant, waarbij iedere student zelf kan kiezen, niet juist goed past bij het streven van de opleiding naar maximale flexibiliteit en keuzevrijheid. De opleiding kan in de toekomst, mocht dat nodig zijn, ook overschakelen op volledig online onderwijs. Van de afgelopen twee jaar heeft NHL Stenden onder andere geleerd dat het belangrijk is dat een docent/studiecoach aansluit bij de leergroepen in de *breakout rooms* in

teams. In het kader van groepsbinding maar ook om zicht te houden op het welzijn van de studenten.

In een toekomstige lockdown kunnen er weer instellingen sluiten waar studenten hun werk-/ praktijkplek hebben. De werkzaamheden zullen daar dan ofwel stil komen te liggen ofwel deels online doorgaan en dat zal onderwerp van gesprek zijn in de leergroepen, zodat studenten direct hun voordeel kunnen doen met ervaringen van andere studenten.

Samenvattend concludeert het panel dat de opleiding een goede inhoudelijke vertaling heeft gemaakt van het doel van de opleiding (beoogde leeruitkomsten) naar het curriculum en daarbij sterk leunt op de eigen, breed gedragen visie op onderwijs (DBE). De opleiding maakt in aansluiting op haar didactische concept slim gebruik van de verschillende achtergronden die instromende studenten hebben door hen samen te brengen in wisselende leergroepen, zodat ze van elkaar kunnen leren. Het programma is zeer flexibel en *student-centered*.

Docenten zijn enthousiast, beschikken over de juiste kwalificaties en vormen een hecht team. Het panel vraagt aandacht voor hun professionalisering (BDB/BKO/DBE), evenals voor de borging van basale didactische vaardigheden van de praktijkbegeleiders.

Voorts meent het panel dat vaardigheden op het gebied van interculturele communicatie expliciet hun beslag moeten vinden in modulebeschrijvingen.

Het werkveld is betrokken, niet alleen strategisch (zie standaard 1), maar ook bij de concretisering in modulethema's.

De opleiding is voorbereid op toekomstige pandemieën en lockdowns en heeft verschillende scenario's beschikbaar.

Het panel concludeert dat de opleiding **voldoet aan de criteria voor standaard 2**.

6.3 Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Oordeel

Voldoet

Bevindingen en overwegingen

De kern van de visie die de opleiding (evenals andere opleidingen binnen de instelling) heeft op toetsing, is tweeledig: er wordt **leerwegaafhankelijk** getoetst en de bewijslast van het bereikte niveau bestaat uit **(beroeps)producten** waarin de student zelf sterk sturend is. De student bepaalt grotendeels zelf wat voor product hij gaat leveren en hoe hij dat gaat vormgeven. Het panel herkent in deze visie een doorvertaling van DBE en vindt het passend dat de student ook in de toetsfase veel regisseert en zich creatief en proactief moet tonen.

De student maakt zijn (beroeps)producten zo veel mogelijk (maar niet per se) op de werkplek/ praktijkplek. Over de aan te leveren producten (verslag, presentatie, video) overlegt de student met een studiecoach. Tussentijds kan de student meerdere malen feedback van medestudenten vragen (*peer feedback*) en eenmaal voor een uitgebreide sessie een beroep doen op de studiecoach. Ook dat past binnen het onderwijsconcept, waarin studenten vooral veel van elkaar moeten leren (formatieve feedback).

In een matrix heeft de opleiding de koppeling tussen de modules en de beoogde leeruitkomsten inzichtelijk gemaakt. Alle beoogde leeruitkomsten zijn afgedekt en in de afstudeermodule 'Op de zeepkist' worden ze alle vijf op eindniveau getoetst.

Twee examinatoren voeren de toetsing van een product uit aan de hand van de **indicatoren** die per leeruitkomst geformuleerd zijn. Hierbij wordt advies van de praktijkbegeleider betrokken (ook bij de afstudeermodule). De praktijkbegeleider is geen examiner. Er worden geen cijfers gegeven. Het oordeel luidt onvoldoende, voldoende, goed of uitstekend.

Om betrouwbaar, valide en transparant te toetsen, zetten examinatoren volop in op **norm finding**. Ze stellen daartoe bij een studentproduct eerst elk individueel een beoordeling op, leggen deze daarna naast elkaar en komen dan tot een oordeel. Ook de student en de praktijkbegeleider worden betrokken bij het *norm finding* proces.

De Academie Social Studies heeft een **academiebrede examencommissie**. In deze commissie is ook expertise op het gebied van associate degrees aanwezig. Het beoordelen van toetsen is gemandateerd aan een **toetscommissie**. Naast de reguliere borgingsinstrumenten (vier ogen, steekproeven, BKE-training etc.) richt ook de examencommissie zich nadrukkelijk op *norm finding*.

Tijdens de visitatie wordt ingezoomd op voors en tegens van vooraf vastgestelde en voor alle studenten gelijke toetsvormen met *rubrics* enerzijds en vrijheid van toetskeuze met *norm finding* anderzijds. De opleiding betoogt overtuigend dat de student bij *norm finding* eerder minder dan meer afhankelijk is van de docent/examinator. Juist bij *norm finding* heeft de student meer sturingsruimte, die al begint met de keuze van het aan te leveren beroepsproduct. Het panel is echter niet direct overtuigd van de betrouwbaarheid, validiteit en transparantie van de vrije toetsvorm, al erkennen de panelleden dat dat deels te maken heeft met hun eigen onbekendheid met deze wijze van toetsen. De vrije toetsvorm legt volgens het panel een grote verantwoordelijkheid bij de studenten en het panel vraagt zich af of elke student daar goed mee om kan gaan en of studenten een goed beeld zullen krijgen van de criteria op basis waarvan ze getoetst zullen worden. Ook ligt er veel verantwoordelijkheid bij de examinatoren, de valideringscommissie, de toetscommissie en de examencommissie voor wat betreft het waarborgen van validiteit, betrouwbaarheid en transparantie bij vrije toetsvormen. Tegelijkertijd stelt het panel vast dat alle gangbare borgingsinstrumenten (vier ogen, steekproeven, BKE-training etc.) ingezet worden en dat alle betrokkenen al enkele jaren ervaring hebben met het concept van de vrije toetsvorm bij de Ad Service, Welzijn en Zorg. Op basis van deze ervaring en omdat het panel overtuigd is geraakt van de kracht van DBE, dat ten grondslag ligt aan de visie op toetsing, heeft het panel vertrouwen in het toetssysteem van de opleiding. Het panel verwacht dat de opleiding proactieve en creatieve buurtontwikkelaars zal voortbrengen waar dringend behoefte aan is.

Samenvattend stelt het panel vast dat de opleiding de beoogde leeruitkomsten vertaald heeft naar indicatoren op basis waarvan de toetsing plaatsvindt. De student heeft veel inspraak in de toetsvorm. De visie op toetsen is in lijn met het onderwijsconcept. DBE en vrije toetsvorm gaan hand in hand en vormen samen een coherent geheel dat de student goed voorbereidt op wat de beroepspraktijk van hem verwacht.

Het panel concludeert dat de opleiding **voldoet aan de criteria voor standaard 3**.

6.4 Graad en CROHO-onderdeel

Het panel adviseert om de volgende graad aan de opleiding toe te kennen: Associate degree. Het panel adviseert het volgende CROHO-onderdeel voor de opleiding: Gedrag & Maatschappij.

